

DIE GEMEINDE o šabačkoj tragediji

Piše: Ida Salamon

Članak posvećen vestima iz nekadašnje Jugoslavije prvi put se pojavio u izdanju od 29. januara 1960. godine, broj 25, pod naslovom «Šabačka tragedija: poslednji čin».

Na beogradskom jevrejskom groblju. Iza jednog od dvadeset kovčega prof. Dr Albert Vajs i Dr Anton Pik (D.G. broj25)

Povodom komemoracije, koja je održana na jevrejskom groblju u Beogradu krajem decembra 1959. godine, govor je ispred Jevrejske opštine Beča održao Dr Anton Pik i tom prilikom odao počast stradalnicima Šabačkog transporta, od kojih je preko osam stotina jevrejskih žena, muškaraca i dece iz Beča i Austrije: «Naši Mučenici, kojima su ovi grobovi podignuti, su svedoci neuništivosti našeg naroda, neuništivosti ljudskog duha kome pripada budućnost oslobođena besa nacizma i fašizma». U istom je broju pod naslovom «**Jubilej jugoslovenskog jevrejstva**» izašao članak o četrdesetogodišnjem jubileju postojanja Saveza. U njemu je navedeno da u Jugoslaviji živi oko 6000 Jevreja, od toga u Beogradu 1600. Jevrejske opštine su aktivne, posebno u kulturnim aktivnostima. Sa posebnim uvažavanjem navodi se ime predsednika SJOJ prof. Dr. Alberta Vajsa, koji je u procesu protiv ratnih zločinaca na Nirnberškom internacionalnom sudu bio predstavnik Jugoslavije.

«**Šabački mučenici**» je članak kojim je oktobra 1964. godine najavljeno otkrivanje spomenika na Jevrejskom groblju u Beogradu, koji je bečka Jevrejska opština posvetila stradalnicima Šabačkog transporta, svojim «braćama i sestrama». Prvi dan novembra je planiran za otkrivanje spomenika na kome će prisustvovati i delegacija Opštine na čelu sa Dr

Ernstom Feldsbergom, predsednikom Jevrejske opštine, kao i vrhovnim rabinom Dr Ajzinbergom, Karlom Lazarom (Savez radnih Jevreja) i Dr Kurtom Vajsom (Savez jevrejskog jedinstva).

Broj 83 od novembra 1964. godine, na dve strane objavljuje članak sa fotografijama o otkrivanju spomenika žrtvama Šabačkog transporta, pod nazivom «**Mrtvima iz Šapca u čast**». Religijska svečanost je počela u 9.30h. Tada se prisutnima, kojih je bilo oko pedeset, obratio vrhovni rabin Austrije Dr Ajzinberg i tom prilikom par rečenica rekao na srpskom jeziku. Usledio je *kadiš* i postavljanje venca na grob nekadašnjem predsedniku Dr Albertu Vajsu. Sat vremena kasnije počela je zvanična svečanost i otkrivanje spomenika. Među prisutnima su bili podpredsednik Udruženja boraca narodnooslobodilačkog rata Jugoslavije Dr Marijan Vivoda, ambasador Države Izrael Kidron sa suprugom, ambasador Republike Austrije Hartl, sekretar protokola jugoslovenskog Ministarstava spoljnih poslova Gerić, sekretar jugoslovenskog Parlamenta Ivo Barbić, celokupno veće Saveza jevrejskih opština Jugoslavije sa podpredsednikom Dr Lavoslavom Kadelburgom, kao i celokupno veće Jevrejske opštine Beograd sa predsednikom Dr Zdenkom Levntalom. Svečanost je pratio beogradski jevrejski hor. Govor predsednika bečke Jevrejske Opštine Dr Ernst Feldsberga preveden je na srpski jezik. Kao poslednji je govorio podpredsednik Saveza jevrejskih opština Jugoslavije Dr Lavoslav Kadelburg.

*Predsednik Jevrejske opštine Beč Dr Ernst Feldsberg i
potpredsednik SJOJ Dr Lavoslav Kadelburg polažu vence (D.G. broj83)*